

Regeren met een langetermijnvisie

De afgelopen jaren hebben we als jongeren gemerkt dat de overkoepelende langetermijnvisie in de politiek vaak ontbreekt. Het ontbreken hiervan leidt tot problemen niet alleen op lange- maar ook op kortetermijn. Crises zoals de stikstofcrisis, de woningcrisis en de aankomende watercrisis hadden met een duidelijke visie voorkomen kunnen worden. Bij het opstellen van de langetermijnvisie zouden deze problemen in een eerder stadium herkend worden en aangepakt.

Als jongeren hebben we al een voorzet gedaan met onze overkoepelende visie, de Jonge Klimaatagenda. In dit stuk hebben we een aantal punten geschreven die een start zouden kunnen vormen voor de langeretermijn visie vanuit de overheid. Het is belangrijk om nu actie te ondernemen en een duidelijke overkoepelende duurzaamheidsvisie op te stellen.

Regie en coördinatie

Rijksbreed integraal inpassingsplan

Op verschillende onderwerpen worden momenteel toekomstvisies ontwikkelt, zoals voor het energiesysteem, de industrie, de gebouwde omgeving en de economie. Deze plannen worden apart ontwikkeld en (nagenoeg) niet naast elkaar gelegd. Om een adequate visie te maken op Nederland in 2050 en 2100, moeten we tegelijkertijd naar alle noodzakelijke transitie kijken en op basis daarvan een plan maken. Zo voorkomen we dat beleid elkaar snijdt en onbedoelde gevolgen teweegbrengt.

De transities zijn niet los van elkaar te zien, zo bepaalt het nieuwe energiesysteem waar de industrie van de toekomst zal plaatsvinden en zo bepaalt de nieuwe visie op gebouwde omgeving waar de energiesystemen en de industrie kan plaatsvinden. Daarnaast vormt de verduurzamingsopgave in deze transitieplannen nog te weinig een rode draad. Zo zijn er veel te weinig klimaatmaatregelen opgenomen in de industrievisie 2050. Als we de klimaatdoelen willen halen is het noodzakelijk dat verduurzaming in alle transities doorklinkt.

Onze vragen

- Hoe wil de minister ervoor zorgen dat er meer aandacht komt voor de **klimaatopgave** in de **industrievisie 2050**?
- Is de minister bereid om een **integraal inpassingsplan** te maken voor **Nederland in 2050 en 2100**?

Negatieve emissies

Noodzaak en urgentie

Uitgaande van de huidige mondiale uitstoot zijn we over tien jaar door het CO₂-emissiebudget heen dat klimaatverandering tot 1.5 graden beperkt. Het belangrijkste is dat we onze uitstoot zo snel mogelijk tot 0 te reduceren om verdere schade te beperken en de kans zo klein mogelijk te maken, dat we over tipping points heengaan. Zodra we deze doelstelling gehaald hebben, is het belangrijk dat we broeikasgassen actief uit de lucht gaan halen om de atmosfeer in een stabielere staat te brengen.

Elk jaar na het Parijs Akkoord zijn negatieve emissies een steeds grotere rol gaan spelen in de *mitigation pathways* van het IPCC. Dit staat in schril contrast met de aandacht voor de ontwikkeling van een (langetermijn-) visie en strategie met betrekking tot de rol van negatieve emissies in het Nederlandse klimaatbeleid.

Visie- en strategieontwikkeling

Omdat vrijwel elke techniek voor negatieve emissie belangrijke ruimtelijke aspecten heeft, is langetermijnvisie en -coördinatie noodzakelijk, zodat negatieve emissies worden ingepast in de ruimtelijke ordening.

Wij onderschrijven het belang van een breed onderzoeksprogramma zoals voorgesteld door de quickscan, maar vinden daarnaast wel dat aanvullend beleid nodig is.

Onze vraag

- Is de minister bereid om een **integrale visie** te ontwikkelen voor Nederland op **negatieve emissies** en welke rollen het wel en niet moet spelen?

Economische transitie

True Pricing

In de marktkosten worden momenteel de negatieve externe effecten niet in de prijs meegerekend. Dat zorgt ervoor dat bedrijven en consumenten niet altijd betalen voor de impact die producten hebben. Dit zorgt ervoor dat de hele samenleving ervoor opdraait. Door True Pricing (ook wel True Cost genoemd) in te voeren moet men betalen voor haar negatieve externe effecten. Dit zorgt ervoor dat het product met de meeste maatschappelijke kosten minder aantrekkelijk wordt dan alternatieven met een minder negatieve impact.

Circulaire economie

De transitie naar een economie voor de 1.5-gradensamenleving is ook een transitie naar een circulaire economie. Een groot gedeelte van de CO₂-reductie kan en moet bereikt worden door onze consumptie van grondstoffen te verminderen, en hergebruik en recycling te verhogen. Volgens the Ellen McArthur Foundation kan ongeveer 45% van de CO₂ reductie komen uit het implementeren van de circulaire economie¹. Een duidelijke visie binnen het klimaatbeleid over hoe de circulaire economie bij moet dragen ontbreekt nog. Ook is er nog een tekort aan financiële middelen voor de circulaire economie om beleid op te stellen en uit te voeren.

Belastingverschuiving van arbeid naar materiaal

Een van de manieren om ervoor te zorgen dat we in de toekomst zuiniger omgaan met onze grondstoffen, is door grondstoffen een eerlijke prijs te geven, waarbij externaliteiten doorberekend worden in de prijs. Dat betekent dat nieuwe grondstoffen (virgin materials) duurder worden als bij het produceren hiervan meer uitgestoten wordt dan bij "oude" grondstoffen (recycklaat).

Hierdoor ligt de incentive bij het optimaliseren en minimaliseren van materiaalgebruik en is het niet meer winstgevender om nieuwe producten te verkopen in plaats van arbeid te verrichten om verkochte producten te repareren. Om een gelijk speelveld te creëren is daarom een structurele verschuiving nodig van een belasting op arbeid naar een belasting op grondstoffen, vervuiling en emissies. Op deze manier doen we meer recht aan zowel mensen als de aarde.

Onze vragen

- Is de minister bereid om te laten onderzoeken **welke informatie en systemen** er nodig zijn om **true pricing** door te voeren?
- Is de minister het ermee eens dat de **circulaire economie** een stevigere rol moet vervullen in de **klimaatopgave** en hoe wil hij daarvoor gaan zorgen?
- Is de minister bereid om als coördinerend klimaatminister, de **circulaire economie** transitie te versterken met **financiële middelen**?
- Is de minister bereid om samen met het **ministerie van financiën** een onderzoek te doen naar een **belastingverschuiving van arbeid naar materiaal**?

¹ <https://ellenmacarthurfoundation.org/completing-the-picture>